

THE WORLD BANK
Development Economics • Global Indicators

ENTERPRISE SURVEYS

WHAT BUSINESSES EXPERIENCE

Eesti 2023
Riigi profiil

ENTERPRISE SURVEYS

Sisukord

Sissejuhatus	3
Ettevõtete tunnused	4
Tööjõud	5
Ettevõtete tulemuslikkus	5
Füüsiline taristu	6
Rahvusvaheline kaubandus	6
Rahastuse kättesaadavus	7
Juhtimistavad	8
Varimajandus.....	8
Õigusaktid, load ja maksud	8
Korruptsioon.....	9
Ettevõtluskeskkonna takistused.....	10
Lisa.....	12

Maailmapanga ettevõtlusanalüüsi osakonna koostatud riigiprofiilid annavad ülevaate iga riigi ettevõtluskeskkonna põhinäitajatest, võrreldes neid vastava geograafilise piirkonna ja sarnase tulusrühma riikide näitajatega. Kõigi riikide puhul käsitletakse samu teemasid väikeste erinevustega näitajates. Kõik näitajad põhinevad ettevõtete vastustel. Ettevõtlusanalüüsi osakonna kohta lisateabe ja teiste riikide profiilide saamiseks minge palun lehele www.enterprisesurveys.org

© 2024 Rahvusvaheline Rekonstruktsiooni- ja Arengupank / Maailmapanga
1818 H Street NW Washington DC
20433
USA
Telefon: 202-473-1000
Internet: www.worldbank.org

Profiili on koostanud Maailmapanga töötajad välisallikatest saadud teabega. Profiilis esitatud leiud, tõlgendused ja järeldused ei pruugi kajastada Maailmapanga, selle juhatuse ega nende esindatud valitsuste seisukohti.

Maailmapanga ei taga profiilis sisalduvate andmete õigsust. Profiili kaartidel kasutatud piirid, värvid, üldnimetused ja muu teave ei viita Maailmapanga hinnangule territooriumide õigusliku seisundi või selliste piiride kinnitamise või aktsepteerimise kohta.

Õigused ja load

Selle teose materjal on kaitstud autoriõigusega. Kuna Maailmapanga julgustab oma teadmisi levitama, võib seda teost kas täielikult või osaliselt reprodutseerida mitteäriilistel eesmärkidel seni, kuni sellele teosele on täielikult omistatud.

Päringud õiguste ja lubade, sealhulgas tütarettevõtete õiguste kohta tuleb saata aadressile World Bank Publication, The World Bank, 1818 H Street NW, Washington, DC 20433, USA; faks 202-522-2625; e-post pubrights@worldbank.org.

Palun tsiteerida Enterprise Surveys andmeid järgmiselt: Ettevõtlusuuringud www.enterprisesurveys.org Maailmapanga.

Ettevõtlusuuringute meeskonnaga saab ühendust aadressil:

Maailmapanga
2121 Pennsylvania Avenue, NW
Washington DC, 20433 USA
Tel (202) 479-3800

ENTERPRISE SURVEYS

Riigi ülevaade

Eesti 2023

Piirkond: Euroopa ja Kesk-Aasia

Sissetulekurühm: Kõrge sissetulek

Sissejuhatus

Ettevõtlusuuringud (ES) keskenduvad paljudele ärikeskkonna aspektidele. Need tegurid võivad ettevõtteid toetada või piirata ning mõjutada oluliselt erasektori kasvu positiivses või negatiivses suunas. Ettevõtteid toetav ettevõtluskeskkond innustab ettevõtteid tõhusalt tegutsema. Sellistes tingimustes suureneb ettevõtete motivatsioon uuendusteks ja tootlikkuse suurendamiseks, mis on kestliku majanduskasvu võtmetegurid. Tootlikum erasektor suurendab omakorda tööhõivet ja maksutulu, mis on riigile vajalik tervishoidu, haridusse ja muudesse teenustesse investeringute tegemiseks. Ettevõtlusuuringus kasutatud küsimuste eesmärk on enamikku ülalmainitud teemadest käsitleda. Käsitletavate teemad on taristu, kaubandus, rahandus, õigusaktid, maksustamine ja ettevõtlusload, korrupsioon, juhtimistavad ja mitteametlikkus, rahastuse kättesaadavus, uuendustegevus, töajõud ja tajutud ettevõtlustakistused.

ES-i viivad läbi Maailmapanga ja tema partnerid kõigis geograafilistes piirkondades ning need hõlmavad väikeseid, keskmise suurusega ja suuri ettevõtteid. Ettevõtte suuruse määrab töötajate arv: 5–19 (väike), 20–99 (keskmise) ja 100 või enam (suur). Alla viie töötajaga ettevõtted ei ole uuringus osalemiseks sobilikud. Samuti ei ole abikõlblikud ettevõtted, mis on 100% riigi omandis.

Küsitlusi korraldatakse mittepõllumajanduslike ametlike eraettevõtete esinduslikus valimis. ¹ Valimisse kaasatud majandusharud on kõigi riikide lõikes ühtselt määratletud, hõlmates tootmisvaldkonda ja enamikku

teenustest: jae- ja hulgimüük, mootorsõidukite remont, hotellid ja restoranid, transport, ladustamine ja side, ehitus ja IT. Valimisse ei ole kaasatud avalikud teenused, riigiteenused, tervishoiu- ja finantssektorite teenused (joonis 1). Ettevõtlusuuringu käigus küsitletakse ettevõtete tippjuhte ja omanikke.

ES-id korratakse iga kolme aasta tagant konkreetse majanduse jaoks. Ettevõtluskeskkonnas toimuvaid muutusi jälgides saavad poliitikakujundajad ja teadlased uurida poliitika- ja regulatiivsete reformide mõju ettevõtte tulemustele. Korduvad uuringud aitavad uurida ettevõtluskeskkonna arengut ja selle mõju erasektori dünaamikale.

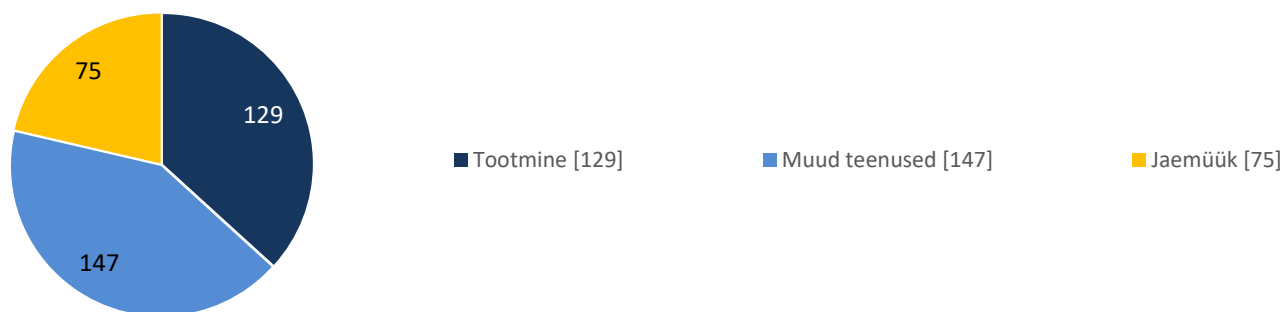
Käesolev dokument võtab kokku Eesti ettevõtlusuuringu tulemused. Ajavahemikus 2023. aasta maist oktoobrini küsitleti 351 ettevõtte ettevõtete omanikke ja tippjuhte. Joonisel 2 on kirjeldatud valimi jaotust kolme uuringukavandi kategooria vahel: äri sektor, ettevõtte suurus ja asukoht.

Joonis 1. Ettevõtlusuuringutesse kaasatud majandusharud

Pole kaasatud	Kaasatud
MAJANDUSHARUD Põllumajandus Kalandus Kaevandamine Avalikud teenused Finantsvahendus Avalik haldus Haridus, tervishoid ja sotsiaaltöö	MAJANDUSHARUD Manufacturing (all subsectors) Construction Motor vehicles sales and repair Wholesale Retail Hotels and restaurants Storage, transportation, and communications IT
LISATINGIMUSED <ul style="list-style-type: none">< 5 töötajatMitteametlikud ettevõtted100% riigiosalusega ettevõtted	LISATINGIMUSED <ul style="list-style-type: none">5+ töötajatAmetlikud (registreeritud) ettevõttedVähemalt 1% eraosalus

ENTERPRISE SURVEYS

Joonis 2. Uuritud ettevõtete tunnused
Majandusharu

Suurus

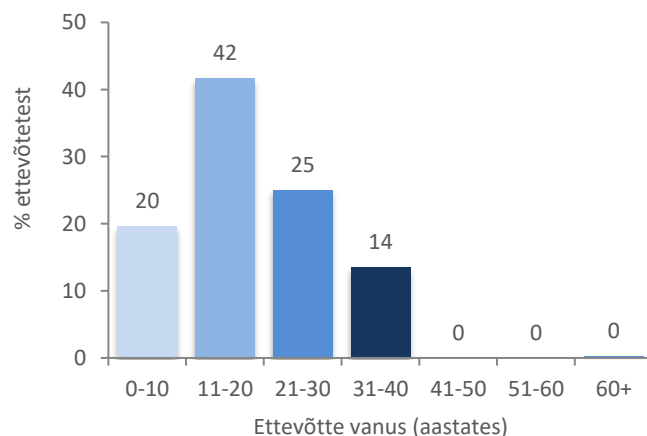
Asukoht

Ettevõtete tunnused

Lisaks ettevõtluskeskkonnale ja ettevõtete tulemuslikkusele kogutakse ettevõtlusuuringus andmeid ka eraettevõtete iseloomustavate tunnuste kohta. Joonisel 3 on toodud erasektori ettevõtete jagunemine nende tegutsemisaastates mõõdetava vanuse järgi. Ettevõtluskeskkonna mõju ettevõtte tulemuslikkusele võib sõltuda ettevõtete kogemustest ja vanusest. Samuti võivad vanemad ja nooremad ettevõtted erineda nende võimekuse poolest ettevõtluskeskkonnas edukalt orienteeruda.

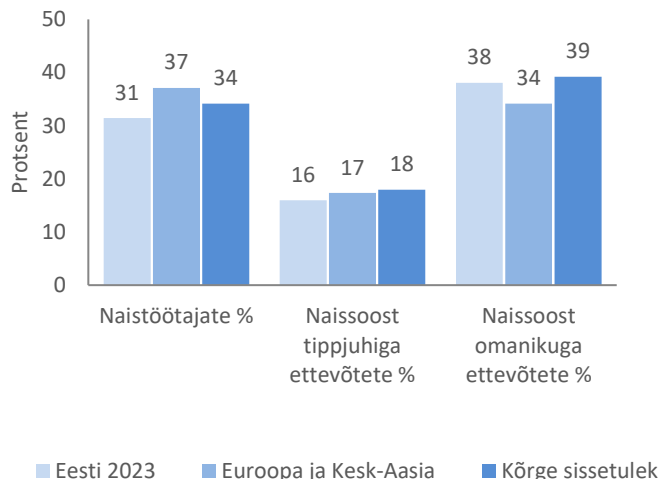
Joonis 3. Ettevõtete jagunemine vanuse järgi

ENTERPRISE SURVEYS

Joonisel 4 on näidatud naiste protsenti tööhõives, tippjuhtkonnas ja omanikeringis, võrreldes neid näitajaid piirkonna ja sarnase tuluga riikidega. Naiste kaasamine majandustegevusse on vajalik ühise heaolu soodustamiseks, mis on üks Maailmapanga kahest majandusarengu eesmärgist.

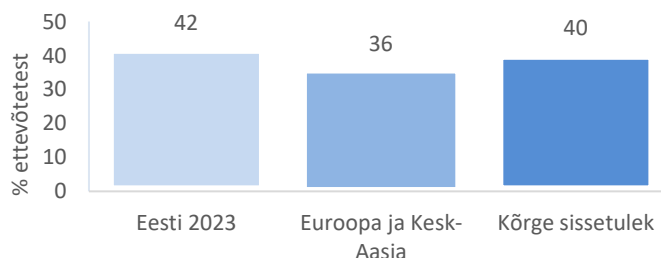
Joonis 4. Naiste osa tööhõives, tippjuhtkonnas ja omanikeringis

Töajõud

Ettevõtlusuuring hõlmab selliseid tööjõuandmeid, nagu nt alaliste täistööajaga töötajate arv, ajutiste töötajate arv, töötajate arv soo järgi, ametliku koolituse pakkumine ja tippjuhi töökogemus ettevõtte majandusharus. Tootmisettevõtete puhul kogutakse ettevõtlusuuringu käigus andmeid ka tootmis- ja mittetootmistöötajate ning oskustega ja oskusteta tootmistöötajate jagunemise kohta tööjõus. Joonisel 5 ja 6 on toodud ettevõtete investeeringuid oma tööjõu oskustesse ja võimetesse.

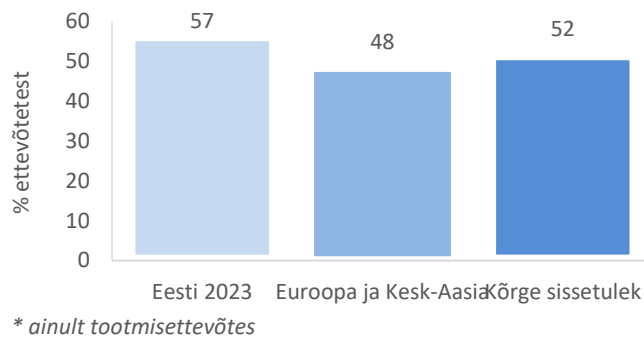
Joonis 5. Ametlikku koolitust pakkuvate ettevõtete protsent

Koolituse pakkumist mõõdetakse ametlikku koolitust pakkuvate ettevõtete protsendi järgi ja koolituse

ulatuslikkust tootmisvaldkonnas koolitust saavate töötajate osakaalu põhjal.

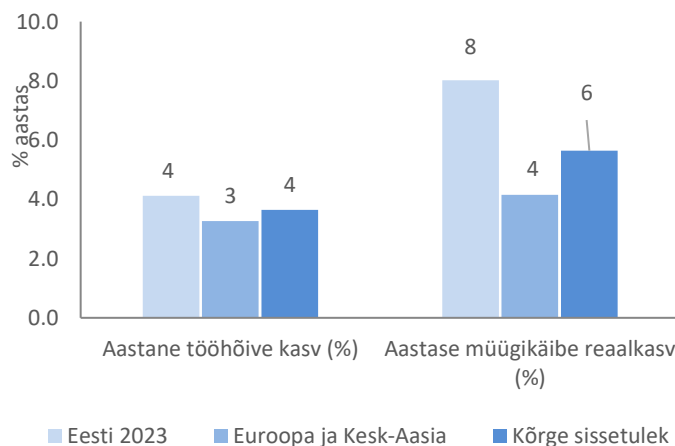
Joonis 6. Koolitatud töötajate osakaal koolitust pakkuvates ettevõtetes*

Ettevõtete tulemuslikkus

Kui riigi ettevõtluskeskkond on toetav ja konkurentsivõimeline, kasutatakse vahendeid enamasti kõige tulemuslikumatel eesmärkidel ja ettevõtted teevad investeeringuid, et oma tulemuslikkust veelgi suurendada. Põhinedes vastustes saadud aastasele läbimüügile ja alaliste täistööajaga töötajate koguarvule nii viimasel majandusaastal kui ka kolmel eelneval majandusaastal, on võimalik arvutada kasvunäitajad iga ettevõtte kohta. Joonisel 7 on nende põhjal saadud tööhõive ja reaalse läbimüügi aastane kasvumäär. Vaadates ettevõtluskeskkonna näitajaid koos saadaval tulemusnäitajatega, on poliitikakujundajatel võimalik määratleda, millised ettevõtluskeskkonna aspektid erasektori kasvu takistavad või soodustavad.

Joonis 7. Aastane tööhõive ja müügi käibe kasv

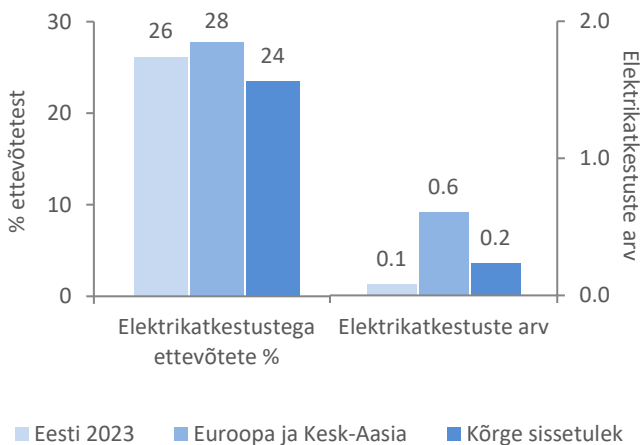
Füüsiline taristu

Kõrgetasemeline füüsiline taristu, sh maanteed, elektrivõrgud, veevarustus ja sidesüsteemid on majanduse konkurentsivõime ja kasvu jaoks kesksel tähtsusega. Kvaliteetne infrastruktuur ühendab ettevõtteid tõhusalt sisendite, toodete ja tehnoloogia turgudega. See vähendab tootmiskulusid ja suurendab ettevõtete konkurentsivõimet sise- ja rahvusvahelistel turgudel.

Ettevõtlusuuring käsitleb seda aspekti kahest vaatevinklist: tugeva elektri-, vee- ja sidetaristu pakkumine ning teave nende avalike teenuste tõhusaks pakkumiseks ja haldamiseks loodud asutuste kohta.

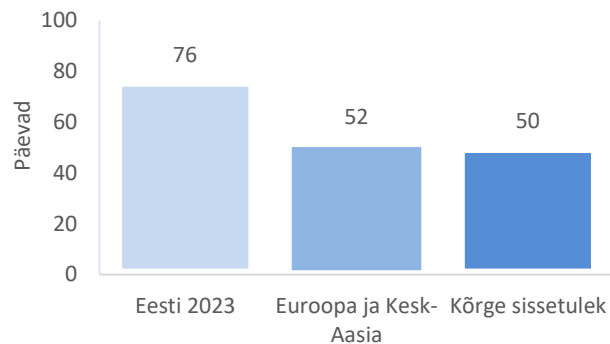
Erasektori tulemuslik tegutsemine eeldab stabiilset elektrivarustust. Joonis 8 näitab, millises ulatuses esineb ettevõtetes elektrivarustuse häireid vastavalt elektrikatkestustega ettevõtete protsendile ja elektrikatkestuste arvule. Ebapiisav elektrivarustus võib suurendada kulusid, häirida tootmist ja vähendada kasumlikkust.

Joonis 8. Elektrivarustuse stabiilsus ja seotud kahju

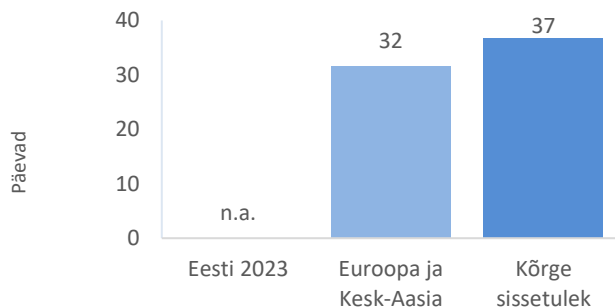
Joonis 9 näitab taristuteenuste tõhusust, võttes aluseks elektrivõrguga liitumisele kuluvate päevade arvu. Viivitused teenuse osutamisel tekitavad ettevõtetele lisakulusid ning võivad turule sisenemist ja investeerimist takistada.

Joonis 9. Elektrivõrguga liitumisele kuluv aeg

Paljude töötleva tööstuse tööstusharude jaoks on vesi samuti oluline sisend tootmisprotsessis. Joonisel 10 on kujutatud päevade arvu, mis kulub veeühenduse saamiseks. Sellised viivitused teenuste osutamisel põhjustavad ka ettevõtetele lisakulusid ning võivad takistada turuletulekut ja investeringuid.

Joonis 10. Päevad veeühenduse saamiseks

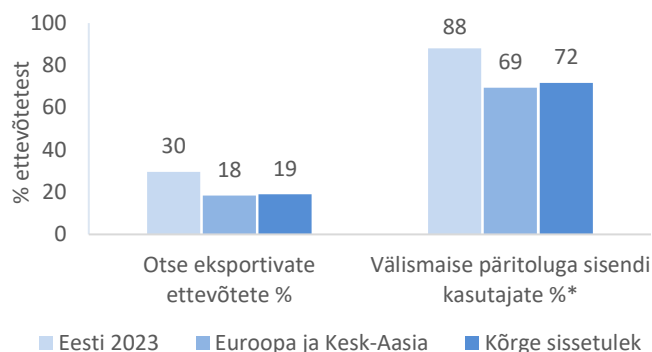
Rahvusvaheline kaubandus

Rahvusvahelises kaubanduses osalemine võimaldab ettevõtetel laieneda, tõsta efektiivsust, importida materjale madalamate kuludega ning soetada kaasaegseid ja paremaid tehnoloogiaid. Kauplemine tähendab aga ka seda, et ettevõtted peavad suhtlema tolliga ja järgima kaubanduseeskirju, hankima ekspordi- ja impordilubasid.

Ettevõtlusuuringus määratletakse ettevõtete kauplemistegevuse ulatus ja kogutakse andmeid tegevuspiirangute kohta ekspordimisel ja importimisel. Joonisel 11 on esitatud erasektori väliskaubanduse intensiivsus, mida väljendab nende ettevõtete protsent, kelle aastases läbimüügis moodustab otseeksport vähemalt 10%. Joonisel 11 on toodud ka välismaiseid sisendeid või tarvikuid kasutatavate ettevõtete protsent.

ENTERPRISE SURVEYS

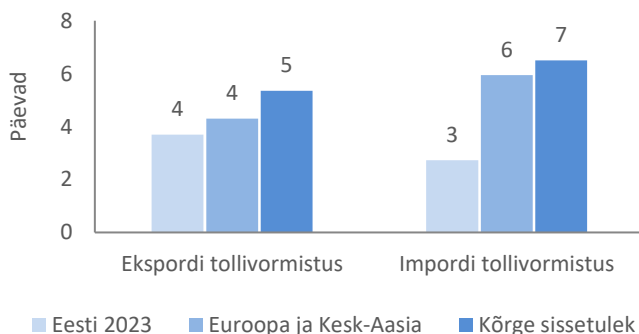
Joonis 11. Eksportivate ja importivate ettevõtete protsent

* ainult tootmisettevõttes

Tõhus tolliprotseduur võimaldab ettevõtetel kaupu otse eksportida ja importida. Joonis 12 näitab ekspordi ja impordi tollivormustusele kuluvate päevade keskmist arvu. Viivitused imporditavate ja eksporditavate kaupade tollivormistusel põhjustavad ettevõtetele lisakulusid, samuti võivad need tekitada tootmiskatkestusi, häirida müüki ja põhjustada tarvikute või kaupade kahjustumist.

Joonis 12. Keskmiselt ekspordi ja impordi tollivormistusele kuluv aeg päevades

* ainult tootmisettevõttes

Rahastuse kättesaadavus

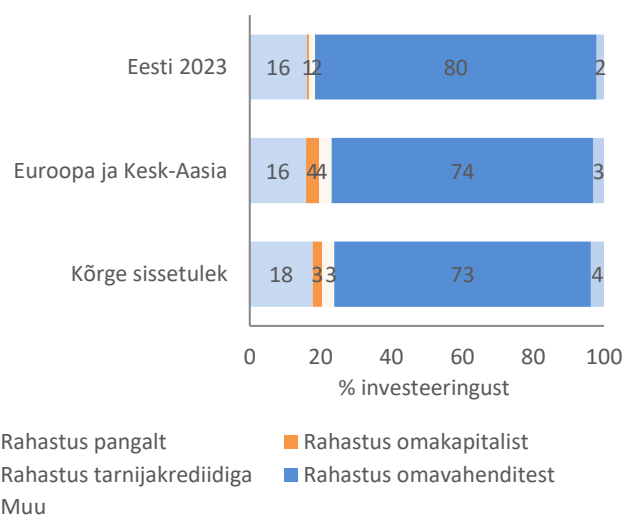
Arenenud finantsturud pakuvad makseteenuseid, võtavad kasutusse hoiuseid ja hõlbustavad põhivara (nt ehitised, maa, masinad ja seadmed) ning käibekapitali soetamist. Tõhusad finantsturud vähendavad sõltuvust omavahenditest ja mitteametlikest allikatest, näiteks pereliikmetelt ja sõpradelt saadud rahast, viies ettevõtteid kokku paljude erinevate laenuandjate ja investoritega.

Ettevõtlusuuring pakub andmeid ettevõtete rahastusallikate ja nende finantstehingute iseloomu

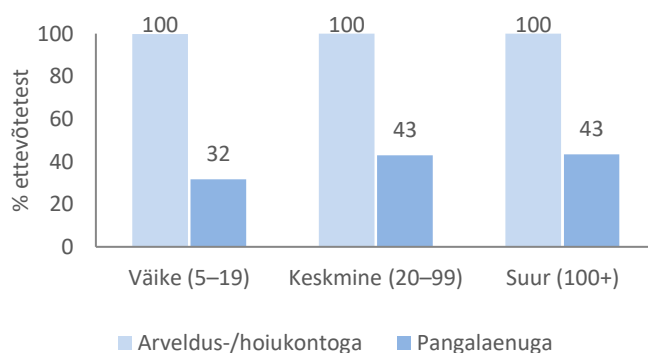
kohta. Joonisel 13 võrreldakse põhivara (investeeringute) ostude rahastamiseks kasutatud allikaid. Investeeringute rahastamiseks võib kasutada omavahendeid, panku, sisendite tarnijakrediiti või muid allikaid, sh pankadeväliseid finantseerimisasutusi või isiklike võrgustikke. Liiga suur sõltuvus omavahenditest annab märku finantsvahenduse puudulikkusest.

Joonisel 14 on toodud kaks näitajat eraettevõtete finantsteenuste kasutuse kohta: arveldus- või hoiukontoga ettevõtete protsent ja pangalaenu ettevõtete protsent. Esimene näitaja mõõdab hoiuseteenuste kasutust, mis aitab ettevõtetel likviidsust tagada ja makseid korraldada. Teine näitaja mõõdab finantsteenuste kasutamist krediidi poolelt. Krediidi kättesaadavus lubab rahastada projekte, mida ettevõtte piiratud raha hulk muidu kitsendaks.

Joonis 13. Põhivara soetamise rahastusallikad

Joonis 14. Finantsteenuste kasutamine

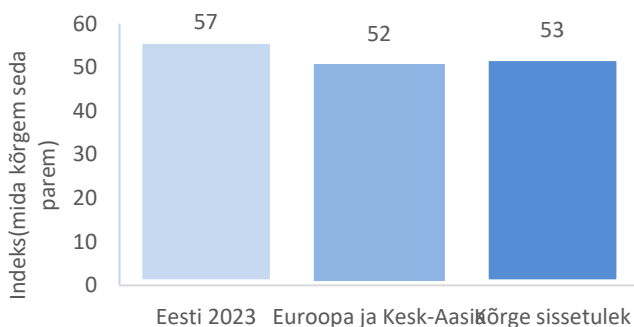

Juhtimistavad

Usaldusväärsed juhtimistavad on osutunud ettevõtete tootlikkuse ja üldise tulemuslikkuse võtmeelemendiks. Juhtimistavade ES-i näitajad hõlmavad kaheksat olulist aspekti, alates pikaajalistest meetmetest tootmise või teenuse osutamise probleemide lahendamiseks ja vältimiseks; tootmise või teenuse osutamise eesmärkide arv, ajahorisont ja muud omadused; boonuste või kampaaniate kasutamine parema soorituse premeerimiseks ja tegevused alatulemise piiramiseks.

Joonisel 15 illustreerib koondjuhtimistavade indeksit, mis ühendab kõigi kaheksa komponendi teabe, millest igaüks on lisas ka eraldi ES-indikaatorina. Kaheksa üksikut komponenti ja see liitindeks on kasulikud riigi võrdlemisel eakaaslaste või võrdlusrühmadega. Kombineeritud juhtimistavade indeks varieerub vahemikus 0 kuni 100, kusjuures 100 tähistab ideaalset, kõige paremini struktureeritud juhtimispraktikat, mille puhul käsitletakse kõiki kaheksat alamkomponenti kõige tõhusamalt. Juhtimistavade ES-i näitajad arvutatakse ettevõtete kohta, kus töötab vähemalt 20 töötajat.

Joonis 15. Juhtimistavade indeks

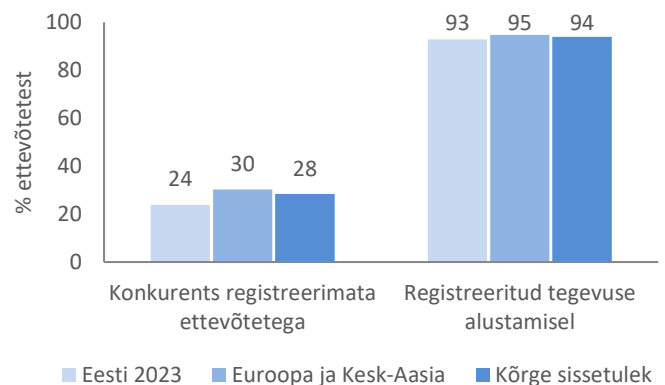
Varimajandus

Kui ettevõtte on ametlikult registreeritud, peavad nad järgima valitsuse tavapäraselt kehtestatavaid õigusakte. Maksukohustus on enamasti ametlikku erasektorisse kuulumise kõige käegakatsutavam tagajärg. Mõned ettevõtte püüavad taolisi tagajärgi vältida, jättes ettevõtte registreerimata ja tegutsedes nii varimajanduse raames. Varimajanduse suur osakaal võib olla probleemiks konkureerivatele ametlikele ettevõtetele, kuna mitteametlikud ettevõtte saavad tegutseda viisil,

mis võib anda neile ebaõiglase eelise ametlike ettevõtete ees, kes peavad järgima kehtivaid õigusakte.

Joonisel 16 on esitatud kaks näitajat varimajanduse esinemisest erasektoris. Esimene näitaja on nende ettevõtete protsent, kelle väitel tuleb neil registreerimata või mitteametlike ettevõtete konkureerida. Teine näitaja on jooksvalt registreeritud ettevõtete protsent, kes alustasid tegevust ametlikult.

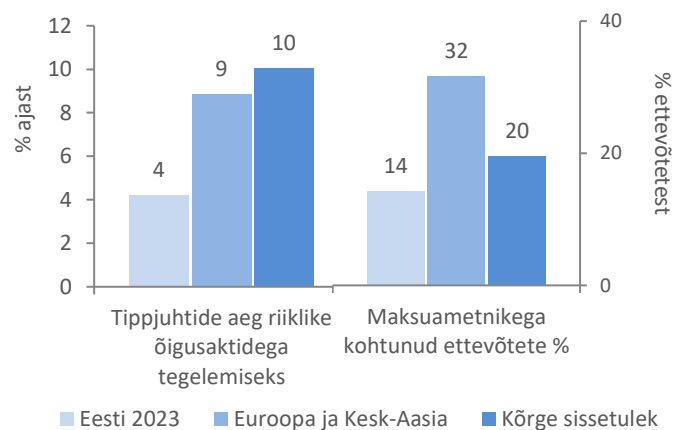
Joonis 16. Ettevõtte ja varimajandus

Õigusaktid, load ja maksud

Tugev majanduslik juhtimine seadusloome, ettevõtluslubade väljastamise ja maksustamise valdkonnas on soodsa ettevõtluskeskkonna alussammas. Registreeritud ettevõtte maksavad makse ja peavad järgima õigusakte.

Joonis 17. Ajakulu ja kohtumised maksuametnikega

Ettevõtetele nõutakse tegutsemiseks, uusrajatiste ehitamiseks ja otse importimiseks tavaliselt lube ja litsentse. Ideaaljuhul kaitsevad sellised õigusaktid ja load

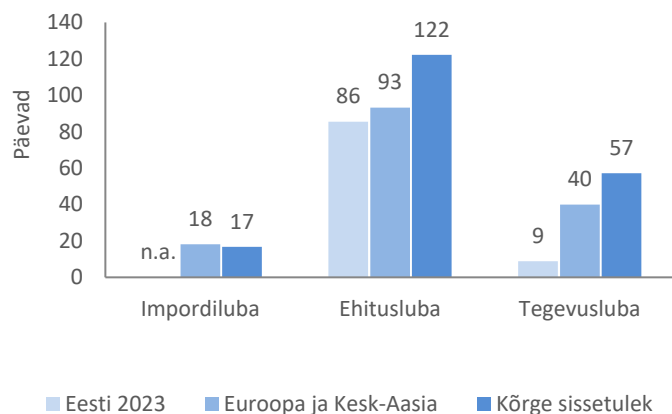
ENTERPRISE SURVEYS

avalikke huve, võimaldades läbipaistvust ja liiga tugevalt erasektorit koormamata.

Ettevõtluuring pakub kvantitatiivseid näitajaid tegevuslubade väljastamise ja maksustamisega seotud õigusaktide kohta. Joonis 17 esitab õigusaktidest tekkiava ajakulu, s.o protsendi ajast, mida tippjuhtkond vajab õigusnõuetega vastavuse tagamiseks. Joonisel 17 on toodud ka nende ettevõtete protsent, kus käisid maksuametnikud või kellelt nõuti kohtumist maksuametnikega.

Joonis 18 keskendub ettevõtluubade ja -litsentside väljastamise tõhususele. Näitajad mõõdavad impordi-, ehitus- ja tegevusloa saamisele kuluvat aega. Viivitused lubade saamisel võivad ettevõtetele kulukaks osutuda, muutes hädavajalikud äritoimingud ebakindlamaks ja kulukamaks.

Joonis 18. Päevade arv lubade saamiseks

Õigusaktide järgimine on ettevõtetele kulukas. Liigsed või ebatõhusad õigusaktid võivad pärssida erasektori toimimist ja välismaiseid otseinvesteeringuid.

Korruptsioon

Riigiametnike korruptsioon võib põhjustada ettevõtetele suurt haldus- ja finantskoormust. Korruptsioon loob ebasoodsa ettevõtluuskonnana, takistades ettevõtete tõhusat tegutsemist ja suurendades kulusid ning ettevõtluusega seotud riske.

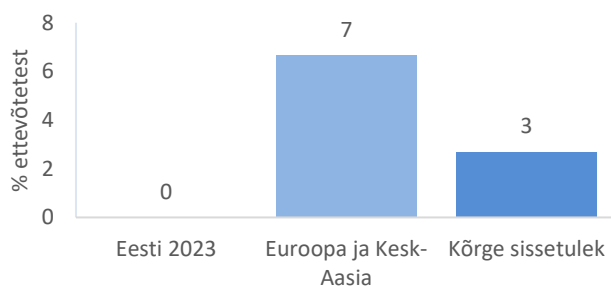
Ebatõhusad õigusaktid takistavad ettevõtjaid, luues soodsa pinnase altkäemaksudele – riigiametnikud nõuavad ettevõtetele „mitteametlikku” tasu, et asjad saaks aetud. Paljudes riikides on altkäemaksud tavalised

ja summad üsna suured ning see suurendab bürokraatiat ja vajalike lubade hankimise kulusid. See võib saada ettevõtte arengule tõsiseks takistuseks.

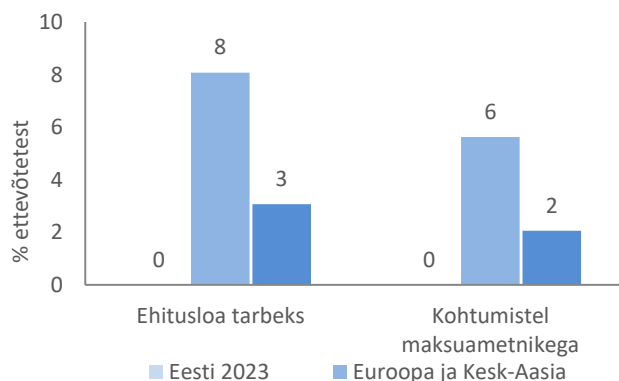
Joonisel 19 on esitatud korruptsiooni liitindeks – altkäemaksu võtmise esinemissagedus, mis kajastab nende ettevõtete protsenti, kellelt eeldati kuue eri toiminguga käigus (sh maksude maksmine, lubade või litsentside hankimine ja kommunaalteenuste hankimine) vähemalt ühel korral altkäemaksu.

Ettevõtluuring viitab, milliste toimingute käigus võidakse altkäemaksu küsida. Joonisel 20 on näha, millisel määral ettevõtetele soovitud avaliku teenuse saamiseks altkäemaksu nõutakse. Ettevõtjatele võidakse küsida altkäemaksu ehitusloa taotlemisel, või kohtumistel maksuametnikega. Need on kaks levinud toiminguliiki, mille puhul altkäemaksu võidakse nõuda.

Joonis 19. Altkäemaksu esinemissagedus (vähemalt ühe altkäemaksunõude saanud ettevõtete protsent)

Joonis 20. Nende ettevõtete protsent, kellelt nõuti või eeldati kingitusi või mitteametlikke makseid

Ettevõtluskeskkonna takistused

Enamik ettevõtlusuuringu näitajatest on tuletatud vastustest küsimustele, milles uuritakse ettevõtte tegelikke kogemusi ettevõtluskeskkonnas tegutsemisel. Näiteks „Mitu päeva kulus loa saamisele?“ või „Mitu tundi elektrikatkestus kestis?“. Paaris küsimuses uuriti ettevõtte omaniku või tippjuhi subjektiivset arvamust ettevõtluskeskkonna eri aspektide olulisuse kohta.

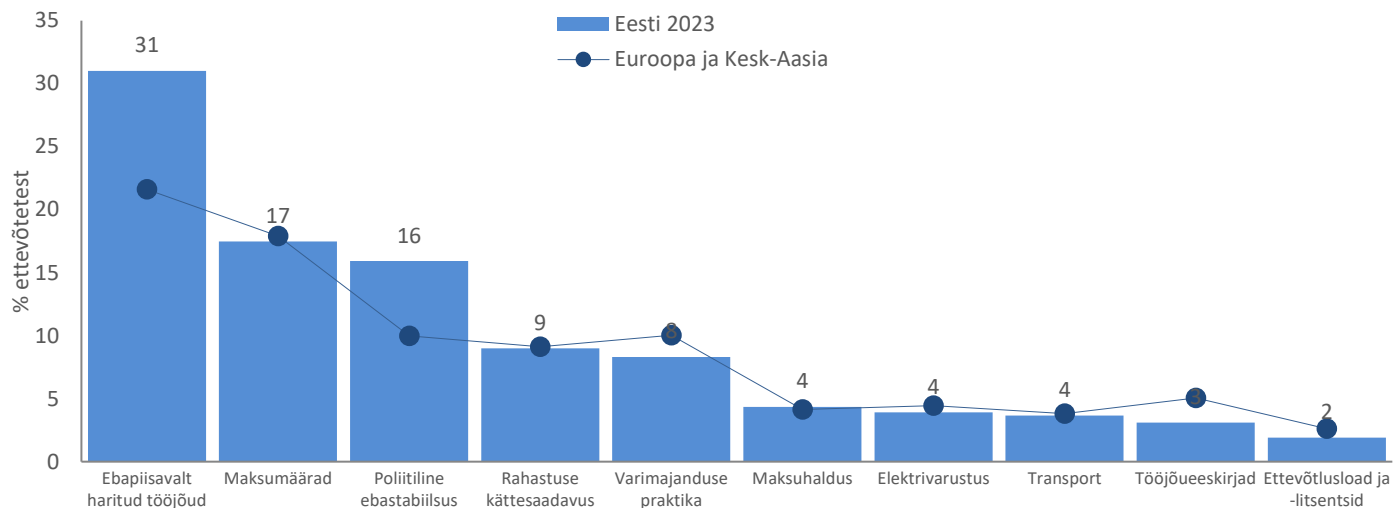
Joonisel 21 on näidatud nende ettevõtete protsent, kes peavad vastavat ettevõtluskeskkonna takistust kõige olulisemaks. Vastajal paluti 15 ettevõtluskeskkonna

takistuse hulgast valida peamine takistus tema ettevõttele. Joonisel on toodud 10 suurimat takistust, võrreldes piirkonna keskmistega.

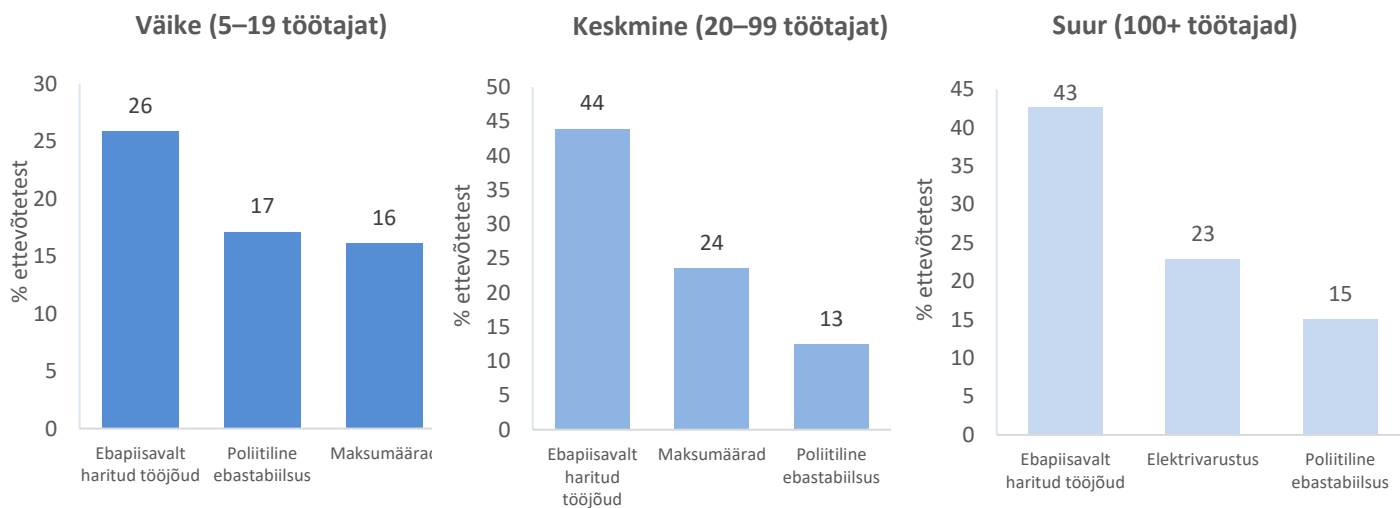
Joonisel 22 on toodud 3 peamist takistust väikeste, keskmiste ja suured ettevõtete jaoks. Paljudes riikides on suurettevõtete juhtide arusaam väga erinev keskmiste ja väikeste ettevõtete juhtide arusaamadest. See on seotud võimekusega toime tulle ettevõtluskeskkonna takistustega: suurematel ettevõtetel võib olla rohkem võimalusi takistuse ületamiseks, ent samal on need ettevõtted nähtavamad ja ettevõtluskeskkonna tõrgete suhtes rohkem kahjustatavad.

ENTERPRISE SURVEYS

Joonis 21. Ettevõtluskeskkonna kümme peamist takistust (protsent ettevõtetest)

Joonis 22. Ettevõtluskeskkonna kolm peamist takistust ettevõtte suuruse järgi

ENTERPRISE SURVEYS

Lisa

Järgmine tabel sisaldab kõigi riigiprofiilis kasutatud indikaatormuutujate väärtusi.

	Eesti 2023				Euroopa ja Kesk-Aasia	Kõrge sissetulek
	Kõik ettevõtted	Väike	Keskmine	Suur		
Ettevõtete tunnused						
Ettevõtte vanus (aastates)	18.6	17.7	20.6	23.1	21.2	24.3
Vähemalt 10% välisosalusega ettevõtete protsent	12.0	9.7	13.3	46.9	8.0	9.7
Vähemalt 10% riigi/valitsuse osalusega ettevõtete protsent	0.0	0.0	0.0	0.0	0.6	0.3
Sugu						
Naissoost omanikuga ettevõtete protsent	38.0	35.9	43.4	46.8	34.2	39.2
Naissoost tippjuhiga ettevõtete protsent	16.0	14.0	19.7	31.4	17.3	17.9
Naissoost alaliste täistööajaga töötajate osakaal (%)	31.4	29.9	34.5	40.7	37.1	34.2
Naissoost alaliste täistööajaga mittetoomistöötajate protsent*	40.2	29.3	52.9	52.6	49.0	46.7
Naissoost alaliste täistööajaga tootmistöötajate protsent*	34.0	31.7	37.3	34.3	33.7	26.7
Töötajad						
Ametlikku koolitust pakkuvate ettevõtete protsent	42.2	39.2	46.4	72.1	36.0	40.5
Ametliku koolituse saanud töötajate osakaal (%)*	56.5	n.a.	56.6	68.3	48.4	51.8
Tippjuhi tööstaaž ettevõtte majandusharus	20.8	20.7	20.2	25.1	21.8	23.8
Töötajate arv	23.1	9.1	36.3	197.6	28.9	26.6
Alaliste töötajate osakaal (kõigist töötajatest)	98.0	97.8	98.3	99.4	96.4	96.5
Ajutiste töötajate osakaal (kõigist töötajatest)	2.0	2.2	1.7	0.6	3.6	3.5
Tootmistöötajate osakaal (kõigist alalistest töötajatest)*	74.6	70.9	77.8	84.0	69.9	68.2
Oskustöötajate osakaal (kõigist tootmistöötajatest)*	85.5	91.0	76.4	88.3	79.9	80.9
Tulemuslikkus						
Aastase müügi käibe reaalkasv (%)	8.0	8.8	6.5	3.2	4.2	5.6
Aastane tööhõive kasv (%)	4.1	3.6	5.0	7.6	3.3	3.6
Uuendustegevus ja tehnoloogia						
Teadus- ja arendustegevusele kulutatavate ettevõtete protsent	16.8	n.a.	15.1	26.3	19.6	22.9
Uue toote/teenuse turule toonud ettevõtete protsent	14.9	14.6	16.8	9.6	31.6	37.4
Nende ettevõtete protsent, kelle uus toode/teenus on ka põhiturul uus	50.8	48.0	61.8	19.8	63.5	63.6
Protsesseiuuendusi juurutanud ettevõtete protsent	6.6	6.5	6.2	11.3	19.1	24.4

ENTERPRISE SURVEYS

	Eesti 2023				Euroopa ja Kesk-Aasia	Kõrge sissetulek
	Kõik ettevõtted	Väike	Keskmine	Suur		
Infrastruktuur						
Elektrikatkestuste arv tavalises kuus	0.1	0.1	0.1	0.3	0.6	0.2
Elektrikatkestustega ettevõtete arv	26.2	25.8	25.1	37.8	27.8	23.5
Elektrivõrku lülitamisele kuluv aeg päevades (taotluse korral)	76.2	n.a.	48.0	96.1	51.9	50.2
Viivitus veeühenduse hankimisel (päevades)	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	31.6	36.7
Kaubandus						
Otseeksporti tollivormistusele kuluv aeg päevades	3.7	3.5	3.7	4.9	4.3	5.4
Otse eksportivate ettevõtete osakaal (vähemalt 10% müügikäibest)	29.6	22.4	46.1	64.6	18.4	18.9
Otse või kaudselt eksportivate ettevõtete protsent (vähemalt 10% müügikäibest)	38.8	30.5	60.4	66.3	23.0	23.6
Impordi tollivormistusele kuluv aeg päevades*	2.7	n.a.	3.7	4.8	5.9	6.5
Välismaiset päritolu sisendeid ja/või tarvikuid kasutatavate ettevõtete protsent*	88.1	80.3	97.1	100.0	69.5	71.7
Rahastamine						
Arveldus- või hoiukontoga ettevõtete protsent	99.9	99.8	100.0	100.0	94.4	93.3
Ettevõtete protsent, kes kasutavad investeringute rahastamiseks panku	30.0	26.9	37.1	36.5	27.5	29.3
Omavahenditest finantseeritud investeringute osakaal (%)	79.5	80.4	77.9	77.4	73.9	72.5
Panga finantseeritud investeringute osakaal (%)	16.1	14.5	20.3	17.5	15.9	17.8
Tarnijakrediidiga finantseeritud investeringute osakaal (%)	1.7	2.5	0.1	0.0	3.5	3.4
Käibekapitali finantseerimiseks tarnija-/kliendikrediiti kasutavate ettevõtete protsent	20.3	23.8	10.4	12.6	20.3	23.6
Omakapitalist või aktsiate müügist finantseeritud investeringute osakaal (%)	0.5	0.4	0.6	1.6	3.7	2.7
Juhtimistavad						
Juhtimistavade indeks	56.7	n.a.	56.3	58.7	51.7	52.8
Mis sammud võeti ette probleemide ilmnemisel.	87.1	n.a.	87.3	86.3	75.6	78.0
Hinnang mitut tulemusnäitajat järgiti.	53.9	n.a.	49.9	73.3	44.4	48.3
Ajaline hinnang mis kulus eesmärkide saavutamiseks	71.2	n.a.	71.0	71.8	57.6	59.1
Hinnang tulemusnäitajate saavutuse raskusest	54.7	n.a.	54.2	57.0	48.9	49.7
Hinnang tulemusnäitajate saavutuse eesmärgide teadmistest	48.4	n.a.	47.1	54.6	41.2	45.9
Hinnang kui suur osa juhatusest saab tulemustasusi	27.2	n.a.	24.3	41.0	31.3	28.7
Hinnang kui palju mitte juhtiv töötajaid edendati.	74.4	n.a.	74.4	74.4	63.6	65.6
Hinnang kui palju mitte juhtiv töötajaid tagandati tulemuste puudumisel.	32.9	n.a.	34.4	25.6	37.1	36.6
Varimajandus						

ENTERPRISE SURVEYS

	Eesti 2023				Euroopa ja Kesk-Aasia	Kõrge sissetulek
	Kõik ettevõtted	Väike	Keskmine	Suur		
Registreerimata või mitteametlike ettevõtetega konkureerivate ettevõtete protsent	23.8	24.9	18.3	34.8	30.2	28.3
Tegevuse algul ametlikult registreeritud ettevõtete protsent	92.9	92.7	93.1	94.6	94.7	93.9
Õigusaktid ja maksud						
Tippjuhtkonnal riiklike õigusaktidega tegelemiseks kuluv aeg (%)	4.2	4.5	2.7	7.3	8.8	10.0
Nende ettevõtete protsent, kus käisid maksuametnikud või nõuti kohtumist maksuametnikuga	14.2	14.8	13.8	6.4	31.7	19.5
Impordiloo saamise aeg päevades	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	18.2	16.7
Ehitusloa saamise aeg päevades	85.5	86.0	88.1	76.2	93.2	122.1
Tegevusloa saamise aeg päevades	8.8	7.1	19.7	n.a.	40.0	57.1
Korruptsioon						
Altkäemaksujuhtumid (vähemalt ühe altkäemaksunõude saanud ettevõtete protsent)	0.0	0.0	0.0	0.0	6.7	2.7
Nende ettevõtete protsent, kellelt eeldati ehitusloa eest kingitusi	0.0	0.0	0.0	0.0	8.1	3.1
Nende ettevõtete protsent, kellelt eeldati kohtumisel maksuametnikuga kingitusi	0.0	0.0	0.0	n.a.	5.6	2.1
Suurim takistus						
Rahastuse kättesaadavus	9.0	11.6	2.7	1.9	9.1	7.2
Juurdepääs maale	0.1	0.0	0.0	1.9	1.6	2.9
Ettevõtlusload ja -litsentsid	1.9	2.0	1.6	1.6	2.6	3.4
Korruptsioon	0.0	0.0	0.1	0.0	3.8	1.5
Kohtud	0.0	0.0	0.0	0.0	1.3	0.6
Kuritegevus, vargused ja korra puudumine	1.2	0.1	4.9	0.0	1.9	2.0
Tolli- ja kaubanduseeskirjad	0.0	0.0	0.0	0.7	2.7	3.2
Elektrivarustus	3.9	3.3	2.4	22.9	4.4	4.1
Ebapiisavalt haritud töajõud	31.0	25.9	43.9	42.7	21.6	25.6
Tööjõueeskirjad	3.1	3.9	0.7	3.8	5.1	8.5
Poliitiline ebastabiilsus	15.9	17.1	12.5	15.1	10.0	6.1
Varimajanduse praktika	8.3	10.6	2.5	3.0	10.0	8.2
Maksuhaldus	4.4	5.6	1.5	0.0	4.1	4.0
Maksumäärad	17.5	16.1	23.5	5.6	17.9	17.7
Transport	3.7	3.9	3.6	0.9	3.8	5.0

*Need näitajad on arvatud ainult tootmisvaldkonna jaoks

1. Igas riigis on valim jagatud tööstusharude, ettevõtte suuruse ja geograafilise piirkonna järgi. See, kui täpselt on valim tööstusharude järgi jagatud, sõltub riigi suuruselt. Suuruse järgi jagamisel lähtuti kolmest suurusel: väikesed, keskmised ja suuretted. Piirkonnad on iga riigi peamised majanduspiirkonnad. See meetod lubab eri jaotistes eraldi andmeid arvutada ning teha samas järeldusi mittepõllumajandusliku erasektori kui terviku kohta. Valimi moodustamise kohta vt täpsemalt „Märkused valimi kohta“ („Sampling note“) aadressil www.veebilehel.com/enterprisesurveys.org